

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v trestnej veci proti obžalovanému **A. H.** , **pre trestný čin vraždy** podľa 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, na neverejnom zasadnutí 28. mája 2009 v Bratislave, o odvolaní krajského prokurátora v Košiciach a obžalovaného A. H. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. júna 2008, sp. zn. 3T 18/03, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 napadnutý rozsudok **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 **sa vec vracia** Krajskému súdu v Košiciach, aby ju v potrebnom rozsahu **znovu prejednal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 25. júna 2008, sp. zn. 3T 18/03, bol obžalovaný A. H. uznaný za vinného z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, na tom skutkovom základe, že

dňa 14. marca 2003 okolo 13.00 hod. vo vnútri objektu predajne potravín na ulici G., po predchádzajúcom fyzickom konflikte, v úmysle usmrtiť, prenasledoval pred ním unikajúceho R. F. a z legálne držanej pištole zn. ČZ model 83, kalibru 7,65 mm Browning, výrobného čísla X., na ktorého šesťkrát vystrelil z tej zbrane, zo vzdialenosti približne 120 cm a zasiahol tohto jedenkrát do chrbta vľavo, trikrát do zadnej plochy ľavého stehna, jedenkrát do hrudníka vpravo v prednej pazuchovej čiare a jedenkrát do brucha nad pravým bedrom,

pričom mu spôsobil poranenia životne dôležitých orgánov, a to srdca, pľúc, pečene a pravej obličky, v dôsledku ktorých došlo u menovaného hlavne k zlyhaniu činnosti srdca a bezprostredne na to aj k smrti.

Za to mu bol uložený, trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov so zaradením na výkon trestu do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 49 ods. 1 a § 50 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 mu bol uložený trest zákazu nosenia a držania strelnej zbrane na dobu piatich rokov a podľa § 55 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 aj trest prepadnutia pištole zn. ČZ model 83, kalibru 7,65 mm Browning, výrobného čísla X..

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 krajský súd uložil obžalovanému A. H. povinnosť nahradiť škodu poškodenej M. S., nar. X., bytom K. škodu v sume 168 755,90 Sk.

Podľa § 229 ods. 1 Tr. por. (zákona č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) poškodenú S. s nárokom na náhradu škody odkázal na konanie o veciach občianskoprávných.

Krajský súd odôvodnil rozsudok v podstate tým, že nezistil vykonaným dokazovaním, aby obžalovaný A. H. konal v nutnej obrane, ako sa obhajoval, a zo spôsobu útoku obžalovaného A. H., početnosti striel, nezistených daktyloskopických a pachových stôp na noži, ktorým mal poškodený R. F. útočiť, vyvodil, že poškodený neútočil proti obžalovanému A. H. nožom, používajúc pritom prvky bojového umenia a ten sa teda nebránil útoku, ale sám útočil a úmyselne usmrtil poškodeného.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie krajský prokurátor v Košiciach v prospech obžalovaného A. H. ako aj samotný obžalovaný A. H..

Prokurátor v odvolaní týkajúcom sa výlučne výroku o treste odňatia slobody uloženom obžalovanému A. H. navrhol, uložiť mu, použijúc ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody, primeraný trest pod dolnú hranicu zákonom stanovenej sadzby, zaradiť ho do miernejšej – II. (druhej)

nápravno-výchovnej skupiny, ponechajúc ostatné uložené tresty, ktorých uloženie prokurátor nenamietal.

Obžalovaný A. H. namietal výsledky znaleckého dokazovania z odboru balistiky, a to z dôvodu, že znalec urobil závery, ktoré nezodpovedajú záverom znaleckého dokazovania z odboru súdneho lekárstva, resp. sú s nimi v rozpore. Namietal manipuláciu so stopami, vychádzajúc z porovnania zápisníc z ohliadky a dodatočnej ohliadky miesta činu. Nestotožnil sa tiež so závermi znaleckého dokazovania z oblasti súdneho lekárstva, a to z dôvodu, že jeho závery vychádzajú zo záverov balistického skúmania. Namietal tiež zistenia o neexistencii pachových a daktyloskopických stôp na noži, ktorým mal útočiť poškodený R. F.. Vyslovil podozrenie o manipulácii so stopami na mieste činu.

Ďalej obžalovaný A. H. namietal záver krajského súdu, že mal strieľať do unikajúceho poškodeného R. F., unikajúceho nelogicky cez predajňu, ktorý mal byť k nemu otočený chrbtom, keď pritom stál pri otvorených dverách na dvor. Namietal tiež rozdelenie právneho posúdenia jeho konania na dve časti, z ktorej prvú časť krajský súd posúdil ako konanie v nutnej obrane a druhú časť ako úmysel vraždiť. Na záver uviedol, že konal po celý čas a zrejme to bolo iba niekoľko desiatok sekúnd, v nutnej obrane a v panickom strachu o seba a svoju rodinu.

Namietal tiež, že má veľkú pochybnosť o erudovanosti a nezaujatosti súdu, ak tento uviedol na strane 30 a 31 napadnutého rozsudku, že je úlohou súdu obhajobu obžalovaného vyvrátiť tak, aby o dokazovanej skutočnosti neboli žiadne pochybnosti. Uviedol, že si nemyslí, aby bolo úlohou súdu vyvracať jeho tvrdenia, hoci podľa jeho názoru sa nepochybné súd zaoberal predovšetkým týmto.

Z týchto dôvodov najmä podľa § 321 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. d/ a písm. e/ Tr. por. navrhol, aby Najvyšší súd zrušil rozhodnutie krajského súdu a vrátil vec, aby ju krajský súd v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol alebo alternatívne, aby Najvyšší súd zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu a spod obžaloby krajského prokurátora ho oslobodil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe podaného odvolania preskúmal podľa § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku, proti ktorým

mohli odvolatelia podať odvolanie i správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozsudku, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané a zistil, že krajský súd pochybil nielen a najmä pri právnom posúdení zisteného konania, ale aj pri hodnotení všetkých okolností prípadu, ktoré mali význam pre rozhodnutie tohto súdu a niektoré dôkazy bude treba doplniť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmaním zistil, že pred skutkom, ktorý je prerokúvaný bol dlhodobo vyvíjaný nátlak na rodinu H. tak, ako to popisoval obžalovaný A. H., v súvislosti s inštitútom osobitného príjemcu sociálnych dávok. Rovnako bolo preukázané, že to boli jednoznačne S. H. a R. F., ktorí nepozvaní prišli do budovy a kancelárie patriacej obžalovanému A. H.. Ako uviedol napríklad svedok J. Š., S. H. mal byť deň pred konfliktom (13. marca 2003) spolu s ďalšími tromi mužmi pred domom J. H., ktorému sa vyhrážal, že nedokončí dom. Podobne vypovedali i svedkovia J. a M. H., ale napr. aj svedkyňa M. D. (č. l. 762) a ďalší. O tomto podali oznámenie J. a M. H. 13. marca 2003 na Obvodnom oddelení Policajného zboru v Trebišove a v Michal'anoch (č. l. 975 a nasl.). Napriek týmto závažným vyhrážkam neboli žiadne opatrenia orgánmi Policajného zboru prijaté na ochranu ohrozeného J. H., príslušníci polície len zaevidovali konanie neznámych páchatel'ov, ktorých totožnosť však s najväčšou pravdepodobnosťou nezisťovali ako priestupok, resp. oznámenie bolo odmietnuté policajným orgánom uznesením z 27. marca 2003 – dva týždne po úmrtí R. F. (výpoveď svedka Mgr. J. D. na č. l. 706-708). Orgány Policajného zboru teda nijakým primeraným spôsobom nezabezpečili ochranu rodiny H., ktorí oznamovali závažné vyhrážky osôb podozrivých z príslušnosti k organizovanému zločinu. Svedkovia J. K., V. K. i ďalší vypovedali, že k miestu činu malo dôjsť v inkriminovanom čase viac osôb než len dve – S. H. a R. F..

Už samotný vstup S. H. a R. F. do uzamknutej predajne obžalovaného A. H. popisovaný svedkami R. H. a J. Š. bol podľa týchto svedkov neobvyklý tým, že obaja boli veľmi drzí a agresívni. Predavačku H. mali po otvorení dverí od nich odsotiť.

Podľa výpovedí obžalovaného a jeho príbuzných krátko po uvedení do kancelárie, kde sa nachádzali obžalovaný A. H., jeho bratia M. a J. a sestra H. K., švagor J. K. a jeho syn J. a ďalšie osoby mali byť obaja agresívni a krátko fyzicky napadli rukami J. H., M. H. a H.

K. a jej syna. Len rozporuplná a niekoľkokrát zmenená výpoveď S. H. je v rozpore s týmito dôkazmi, ktoré v zásade do seba zapadajú a nie sú medzi sebou v zásadnom rozpore.

R. F. po vstupe do kancelárie v objekte patriacom obžalovanému A. H. začal kričať a fyzicky útočiť na J. H. prezývaného P. alebo P.. Vzápätí sa k nemu pridal S. H. a útočil s nožom v ruke najprv na J. H. a neskôr na K., z ktorých najmä H. kričala, či ich vo vlastnom dome prišli pozabíjať nožíkmi. Počas bitky medzi J. H. a R. F. vzal R. F. do ruky nôž z poličky v kancelárii a týmto útočil na J. H.. Tohto mal brániť, avšak neúčinne (bol zrazený úderom na zem a zostal veľmi otrasený) brat M. H..

Obžalovaný vidiac dvoch útočníkov s nožmi v ruke, útočiacich na jeho najbližších príbuzných, vybral s taštičky na stole kancelárie legálne držanú zbraň, vybehol na dvor pred kanceláriu, tam ju nabil a prístupujúc naspäť k miestu bitky, vyzval oboch útočníkov, aby dali nožiky dole, prestali s útokom, na príbuzných kričal, aby zavolali políciu a tiež, že bude strieľať. Na to sa S. H. obrátil voči obžalovanému A. H. a namiesto v útoku proti matke a synovi K. nasmeroval svoj útok na obžalovaného. Ten na S. H. trikrát vystrelil a jedenkrát zasiahol jeho telo, dve strely minuli telo S. H., nie však jeho oblečenie. Obžalovaný A. H. vidiac R. F. ako v chodbe objektu, ktorý mu patril, pokračoval v útoku nožom na jeho brata J. H., obrátil zbraň proti nemu a šesťkrát vystrelil. Tri výstrely zasiahli telo R. F. a tri jeho ľavú nohu.

Z toho ako obžalovaný popísal strelbu na útočiaceho poškodeného R. F. a v súlade s tým, ako stav obžalovaného v čase strelby popísali a ohodnotili znalci psychiatri, ako konanie v afekte, nie však patologickom, je zrejmé, že tak konal jednak v zmätku vyvolanom útočníkmi a jednak v strachu o seba a príbuzných. Nevedel preto popísať najmä svoje konanie, a to čo sa udialo v jeho najbližšom okolí, potom čo postrelil a zranil S. H. a tento preľaknutý ušiel popri ňom cez dvor na ulicu.

Znalci z odboru balistiky a súdneho lekárstva v podstate ustálili, že k strelbe na R. F. došlo v čase, keď unikal pred strelcom z kancelárie, resp. chodby do predajne, pričom strelec ho prenasledoval a vystrelil na neho šesťkrát zozadu, resp. zboku.

Znalci psychiatri popisujúc jeho konanie hodnotili ho ako konanie v stave afektu nie však patologického, pričom rozpoznávacía zložka bola zachovaná a ovládacia bola zmenšená len mierne – približne o 20 až 30%.

Na základe týchto dôkazov sa krajský súd mal veľmi dôsledne a podrobne zaoberať najmä otázkou, ktorú predostrel obžalovaný A. H. už na začiatku trestného konania proti nemu – či konal v nutnej obrane, a ak nekonal, či medze nutnej obrany prekročil, do akej miery a aké dôsledky to má pre výrok o vine i o treste.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa určite nestotožnil so záverom krajského súdu, ktorý vytkol i obžalovaný v odvolaní, že úlohou orgánov činných v trestnom konaní, a teda aj súdu, nie je potvrdiť obhajobné tvrdenie páchatel'a, ale dôkazmi vykonanými v súlade s Trestným poriadkom je úlohou súdu obhajobu obžalovaného vyvrátiť tak, aby o dokazovanej skutočnosti neboli žiadne pochybnosti.

Podľa § 2 ods. 5 a ods. 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy, nečakajúc na návrh strán. Priznanie obvineného nezavaruje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať všetky okolnosti prípadu. Orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní, alebo niektorá zo strán.

Nie je teda úlohou súdu vyvracať, či potvrdzovať obhajobu obžalovaného, ale náležite zistiť skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Už z pohľadu tohto výroku sa rozhodnutie súdu môže javiť ako neobjektívne, aj keď ide zrejme len o neopatrnú formuláciu majúcu vyjadriť, že súd nemusí založiť svoje rozhodnutie na obhajobných tvrdeniach, ak má dôkazy, ktoré jednoznačne obhajobu obžalovaného vyvracajú.

Zo spisu ani z napadnutého rozhodnutia však jednoznačne nevyplynulo, že obžalovaný A. H. strieľal na R. F. v čase, keď tento bezbranný utekal pred streľbou z miesta, kde sa predtým bil s J. H., resp. obžalovaným A. H..

Vzhľadom na podozrenie, že so stopami na mieste činu bolo manipulované, čo krajský súd patrične nevyhodnotil – vid'. výpoveď svedkov MVDr. Ľ. P., pplk. J. D. a ďalších príslušníkov polície R. J. a M. S., ale najmä výpoveď svedkov Š. K. a A. H. – a to nielen pohybom veľkého množstva osôb na mieste, kde ležalo telo nebohého R. F., ale aj a najmä prítomnosťou M. U. ml. priamo na mieste činu a jeho činnosťou pri tele nebohého, bude nevyhnutné tohto svedka opakovane a dôsledne vypočuť po náležitom poučení. (Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nie je tiež zrejmé, ako sa súd prvého stupňa vyrovnal s otázkou, že na noži, ktorým mal podľa viacerých svedkov R. F. útočiť na J. a M. H., neboli zistené ani daktyloskopické ani pachové stopy. Nebolo pritom pochybností o tom, že nôž ležal v blízkosti tela R. F. po príchode zdravotnej služby i príslušníkov polície. K tomu by bolo vhodné vypočuť najmä svedkov A. H. a Ing. Š. K., resp. ďalšie osoby). Navyše svedok M. U. ml. – podozrivý z objednania útoku S. H. a R. F. na bratov H. v ich vlastnom objekte zabezpečil prevoz zraneného S. H. do nemocnice v Trebišove, na ktorý poskytol vozidlo a veľmi intenzívne sa zaujímal o jeho zranenie. Treba preto vypočuť tohto svedka podrobne aj k vzťahovým problémom medzi ním, jeho otcom a H. so zreteľom na rôzne vyhrážky a zastrahovacie aktivity osôb voči bratom H..

Okrem uvedeného svedkovia uviedli, že sa pohybovali po mieste činu a pomáhali príslušníkom napríklad zbierať nábojnice, čo je absolútne neprípustné.

Výsluchy znalcov z odboru balistiky a súdneho lekárstva je potrebné doplniť o ich posúdenie, či s úplnou istotou a bez akýchkoľvek pochybností môžu vzhľadom na zistené stopy vysloviť záver, že k výstrelom na R. F. a k jeho zraneniam došlo v čase, keď už tento unikol pred strelcom a neútočil, ani na inú osobu, napríklad na J., či M. H.. V prípade neistoty znalcov je nutné mať na zreteli zásadu in dubio pro reo – v pochybnosti v prospech.

Z dôkazov doposiaľ vykonaných sa vôbec nejaví istota, že obžalovaný A. H. strieľal na R. F., keď tento na nikoho neútočil a len utekal pred strieľajúcim obžalovaným. Svedčia o tom nájdené nábojnice aj v chodbe medzi kanceláriou a predajňou, v ktorej – bližšie k chodbe - ležalo telo nebohého R. F.. Svedčí o tom i počet nájdených nábojníc vo vitrínach

v predajni a nakoniec i zranenia nôh a trupu R. F., ktoré s pravdepodobnosťou blížiacou sa istote neboli spôsobené strelbou do bezbrannej osoby, ktorá v panike uteká pred strelcom. Rozhodne, a konštatovali to i znalci z oboch uvedených odborov, došlo k jeho pohybu, otáčaniu jeho tela, čo by mohlo nasvedčovať logike obhajoby obžalovaného A. H., že R. F. na neho útočil kopmi bojového umenia, navyše ak tri rany sú sústredené na ľavú nohu nebohého R. F. a tri rany sú umiestnené do bokov a chrbta.

Krajský súd sa musí nepochybne, pri takto závažnom skutku kvalifikovanom ako jeden z najzávažnejších trestných činov zaoberať ako s najdôležitejšou otázkou, či útok R. F., na kohokoľvek z bratov H. v čase strelby obžalovaného A. H. trval. Brániť totiž možno nielen seba ale aj inú osobu, ktorej hrozí ,alebo voči ktorej trvá útok smerujúci proti jej životu a zdraviu.

V nadväznosti na riešenie tejto otázky, je nevyhnutné doplniť výsluch znalcov psychiatrov o odpoveď na otázku či obžalovaný A. H. konal v stave, ktorý by ho pri jeho silnom sklone k afektívnym reakciám, mohol ovplyvniť do takej miery, aby nerozpoznal útok od obrany, a teda či by znalci pripustili, aby obžalovaný konal automaticky a pod vplyvom istého stupňa rozrušenia, ktorý by mali istým spôsobom ohodnotiť (jednak vo vzťahu k obžalovanému a jednak všeobecne porovnaním s bežnou vzorkou populácie), po spustení mechanizmu afektu nevedel ovládať (ak áno, do akej miery) svoje konanie, považujúc aj R. F. bez toho, aby útočil za útočníka. Zjednodušene, či mohol v stave rozrušenia, v ktorom sa nachádzal po strelbe na S. H., rozpoznať, že R. F. už neútočí a napriek tomu na neho strieľal.

Znalci by mali popísať psychický stav, v akom sa obžalovaný A. H. nachádzal na začiatku konfliktu, po prvých výstreloch na S. H. a počas strelby na R. F. berúc do úvahy, že sa nachádzal v domácom prostredí, bol ohrozovaný spolu s rodinnými príslušníkmi dvomi ozbrojenými mužmi a osobnostne bol pritom vybavený tak, ako to znalci popisovali už predtým. Predovšetkým by znalci mali určiť, či sa psychický stav v priebehu konfliktu menil a aký mal vplyv na rozpoznávaciu a ovládaciu zložku konania obžalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na ustanovenia § 25 ods. 2 a ods. 3 Trestného zákona platného a účinného od 1. januára 2006 vrátane. Podľa týchto ustanovení nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho

spôsobu, miestu a času, okolnostiam, vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu. Ten, kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobeným útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

So zreteľom na ustanovenie § 16 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, ktorý sa vzhľadom na čas, kedy bol skutok spáchaný uplatní primárne, a podľa ktorého trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje len vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie, je pre obžalovaného A. H., v prípade ak výsledky dokazovania preukážu trvanie útoku zo strany R. F. v čase, keď na neho obžalovaný začal streľbu, alebo súd nebude mať istotu, že taký útok už netrval v čase, keď obžalovaný A. H. na neho začal strieľať, priaznivejšie posudzovanie jeho konania podľa ustanovení nového Trestného zákona (účinného od 1. januára 2006) než podľa dovtedy platného Trestného zákona, ktorý v § 13 uvádzal, že čin ináč trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku.

Nový Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. (§ 25) teda považuje páchatel'a činu inak trestného na rozdiel od predošlého Trestného zákona č. 140/1961 Zb. za beztrestného nielen vtedy, ak obrana bola celkom zjavne primeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu, ale dokonca i vtedy ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu, ale ten, kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2, nebol trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobeným útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia.

Krajský súd v Košiciach sa týmito ustanoveniami a ich použitím v prerokúvanej veci vôbec nezaoberal, a preto rozhodol predčasne nielen preto, že sa nevysporiadal so všetkými okolnosťami dôležitými pre rozhodnutie, ale aj nevykonal v tomto smere úplné dokazovanie a v rozpore s ustanoveniami o nutnej obrane vôbec nevysvetlil, z akého dôvodu konanie obžalovaného A. H. voči S. H. považoval za konanie v nutnej obrane a na rozdiel od toho jeho konanie voči R. F. už za také nepovažoval. Opomenul pritom predovšetkým vyhodnotiť všetky skutočnosti uvedené v odôvodnení tohto uznesenia, najmä: že bol v domácom prostredí, vyľakaný a rozrušený útokmi známych i neznámych osôb v dôsledku aktivít jeho a jeho bratov na ochranu jeho práv, a to dlhodobo pred skutkom, že príslušné orgány

o útokoch na jeho rodinných príslušníkov boli v súlade so zákonom upovedomené, avšak nezabránili útoku na jeho rodinu v objekte, ktorý vlastnil. Nebolo ďalej dostatočne vyhodnotené, že streľbu začal a pokračoval v nej v čase, keď dve cudzie osoby v budove, ktorá mu patrila, útočili nožmi na jeho bratov a príbuzných a tiež že konal v rozrušení, strachu a zmätku vyvolanom takým útokom a či jeho obrana bola, alebo nebola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu. V neposlednom rade krajský súd sa nezaoberal hodnotením osoby R. F..

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri skúmaní otázky viny v tejto veci nemohol prehliadnuť, že obžalovaný A. H. útok nevyprovokoval, práve naopak bránil sa v domácom prostredí. Javí sa preto nanajvýš nevyhnutným zdôrazniť požiadavku na zvýšenú ochranu osôb, ktoré vo vlastnom obydlí alebo majetku vykonávajú zákonné aktivity, súc náhle napádané nepozvanými osobami, ktoré prídu a zotrvávajú v ich majetku, v úmysle páchať násilie voči nim a ich blízkym osobám, potom čo ich už predtým zavražďovali a vyhrážali sa im. V takýchto prípadoch nemožno osobe útočníka poskytnúť plnú ochranu v zmysle trestného práva hmotného a od osoby náhle napadnutej očakávať príkladnú ochranu záujmov útočiacej osoby a zvažovanie, či taká alebo iná obrana je ešte namieste alebo nie, ak nejde celkom zjavne o neprimeranú obranu (napr. streľba na útočníka bez zbrane, ktorý nie je fyzicky zdatnou ani vycvičenou osobou, najmä ak napadnutá osoba mohla útok vzhľadom na svoju psychickú a telesnú prevahu odvrátiť bez väčšej námahy i bez použitia strelnej zbrane).

Takéto chápanie prerokúvaného skutku z napadnutého rozsudku nie je zřejmé.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia na základe odvolania prokurátora i obžalovaného A. H..

Odvolaniu obžalovaného A. H. odvolací súd nevyhovel iba v tom, že pre zrušenie napadnutého rozsudku nepoužil aj ustanovenia § 321 ods. 1 písm. a/ a písm. e/ Tr. por. účinného od 1. januára 2006, resp. § 258 ods. 1 písm. a/ a písm. e/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006 ukladá v § 564 ods. 4 vo veciach, v ktorých bola podaná obžaloba na krajský súd na vykonanie konania v prvom stupni pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, vykoná konanie v prvom stupni

príslušný krajský súd podľa doterajších predpisov. Konanie o riadnom opravnom prostriedku proti takému rozhodnutiu vykoná najvyšší súd podľa doterajších predpisov. Rovnako sa postupuje, ak vec postúpil krajskému súdu na vykonanie konania v prvom stupni nepríslušný súd). Obžaloba v prerokúvanej trestnej veci bola podaná 30. decembra 2003. Uvedené ustanovenia § 258 ods. 1 písm. a/ a písm. e/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006 neboli podľa názoru odvolacieho súdu naplnené preto, že najvyšší súd nezistil porušenie práva na obhajobu ani podstatné vady konania, ktoré by práve v porušení tohto práva spočívali. Rovnako je predčasné tvrdiť, že uložený trest je neprimeraný, najmä za procesnej situácie, ak o treste ako takom bude namieste rozhodnúť až po vyslovení, či nevyslovení viny.

Podľa § 264 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 súd, ktorému vec bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil v svojom rozhodnutí odvolací súd, a je povinný vykonať úkony a doplnenia, vykonanie ktorých odvolací súd nariadil.

Podľa § 264 ods. 2 Tr. por. ak bol napadnutý rozsudok zrušený len v dôsledku odvolania podaného v prospech obžalovaného, nemôže v novom konaní dôjsť ku zmene rozhodnutia v jeho neprospech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky bol povinný rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, pretože iné rozhodnutie, napríklad rozsudkom neprichádzalo do úvahy. Bolo by to totiž v rozpore s ustanovením § 259 ods. 3 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, podľa ktorého okrem iného môže odvolací súd rozhodnúť rozsudkom, len ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený a prípadne doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V prerokúvanom prípade však tomu tak nebolo.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 28. mája 2009

JUDr. Štefan Michálik, v. r.

predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Peter Paluda

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová